

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ἰδιοκτήτης: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ὁδὸς Πραξιτέλη 29 (ἐπάνω πάτωμα)

Συντρομὴ χρονιάτικη: Δρ. 20.

Βρίσκεται σὲ ὅλα τὰ κίосκια καὶ πωλιέται 20 λεπτὰ τὸ φύλλο.

— Τὴν ἀντιπροσωπεῖα τοῦ «Νουμᾶ» τὴν ἔχει τὸ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ Ε. Κουκλάρα (ὁδὸς Ἀκαδημίας 53, ἀντικρὺ στὴ Ζωοδόχο Πηγή). Ἐκεῖ γράφονται συντρομητές, πωλιῶνται περσμένα φύλλα κτλ. κτλ.

— Στὴ Θεσσαλονίκη ὁ Νουμὰς πωλιέται στὸ Βιβλιοπωλεῖο Καστρινάκη καὶ Γεωργαντᾶ (ὁδὸς Ἐλ. Βενιζέλου ἀρ. 105).

§ 3

Τὸ καθετὶ ποὺ τὴ χαρὰ μοῦ δίνει

Κι' ἀκόμα κ' ἡ χαρὰ ποὺ τῆς χρωστᾶμαι
Πολλά, — καὶ θέλω δούλα μου νὰ μείνῃ —,Ποκάτωθὲ μου εἶν' ὅλα. Κι' ἀποπάνω
Δὲν εἶναι τίποτ' ἀπ' αὐτά. Μιὰ εἰρήνηΣκορπᾶνε τὴν ψυχὴ μου νὰ γλυκάνω
Κ' ἡ ἀγάπη κ' ἡ σοφία γιὰ νὰ διαβοῦνε.Κι' αὐτὲς σὰν τὰ χαλίκια θὰν τὶς κάνω
Στὸ βυθὸ τοῦ ρυακιοῦ ποὺ θὰ κυλοῦνεΤὰ νερά ποὺ ἀναβρῶναι ἢ νερομάνα,
Ποὺ ἔκαμε τὰ βαθειά μου ν' ἀντηχοῦνε,

Μόλις αὐτογνωρίστηκα, τὸν παιᾶνα.

— Ὀκτώβριος 1916. —

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΗΣ

— Ἀθήνα —

Ἐπιμελεῖς τοῦ «Οἴκου Ἀγκύρας» ἐξεδόθη καὶ ἐκυκλοφόρησε ἐξ ὑπερτριακοσίων σελίδων καὶ με κομποτάτην ἐμφάνισιν, τὸ πρῶτον διπλὺν τευχὸς τῆς νέας περιόδου τῆς «Ἐπιθεωρήσεως τῶν Κοινωνικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν» ὁργάνου τῆς ὁμωνύμου εταιρίας. Περιέχει μελέτας τῶν κ. κ. Παπαναστασίου, Παπανδρέου. Κορώνη, Δοβέρδου. Κιτσίκη καὶ τοῦ ἀειμνήστου καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Σημαντήρα, ἄρθρα τῶν κ. κ. Τριανταφυλλοπούλου, Χατζοπούλου καὶ Δελμούζου, ἐπιστημονικὰ καὶ κοινωνικὰ χρονικά, οἰκονομικὴν καὶ δικαστικὴν ἐπιθεώρησιν κτλ.

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΒΡΟΧΗ

Σερνάμενα καὶ σιγανὰ ἔσταζε ἡ βροχὴ τὴ σκοτεινὴ τῆς θλίψεως μέσα στὴ συνεφιασμένη νύχτα, τὸ σιγανὰ ἀπέλειδο τοῦ μονότονου σπαραγμοῦ. Τῆς κίττης σταγόνας ὁ μικρὸς λυγρὸς ξελεπτισμένα τυρρανικὰ ἀντηχοῦσε στὴ διάθεσιν τοῦ Σκυμένου σὲ κάποιο ἐπίμονο ἐσώφυλλο ἀγνάντεμα, ὀδυνηρό. Στὴ σὰν ἀσκητικὴ του Μοναξιά σχεδὸν ἀσύνειδα βαρεῖες σκέψεις, πικρίες, σηκώνονταν πρὸ ἀσήκωτα γιατί ἀσήμαντες τὶς εἴξερε, χωρὶς νὰ μπορεῖ νὰ τὶς ξεφύγει. Ἐπιταχτικὰ τὶς ξυπνοῦσε ὁ σκοπὸς τῆς βροχῆς κ' ἔγερνε ὁλοένα πρὸ βαριά μὲ τὸ κεφάλι κρυμμένο στὰ χέρια του καὶ οἱ σταγόνες σὰν ἕνα σφύρι ἐξωτερικὸ ἀδιάκοπα χτυποῦσαν τὸ μέτωπό του...

Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἡ ψυχὴ βροχὴ πρὸ μανιασμένη ἔσπασε στὰ τζάμια — σὰ σὲ φοβέρα ὁλόκληρος ἀνατρίχασε — κ' ὕστερα πάλι ξανάπιασε τὸ ἴδιο τῆς ἀτέλειωτο τραγουδί, ἴσως καὶ μὲ κάποιο σαρκαστικὸ τόνο. Μιὰ ἀστρατὴ ξέπλυνε τὸ σκοτάδι κ' ἔλαμψε πύρινη μέσα στὰ μάτια του, κ' ἄς εἴτανε κλειστὰ τὰ βλέφαρα καὶ σκεπασμένα μὲ τὰ δυνά του, κατὰχλωμα ἀπόψε, χέρια. Πορφυρένια ἀστράψε καὶ νόμισε πὼς εἶδε αἵματοβαμμένο ὅλο τὸ πυκνὸ ὁλόμαυρο περιγύρο.

Μιὰ εἰκόνα, χωρὶς νὰ τὸ νιώθει γιὰ ὥρα ἀπόκρυφα θὰ ἔβλεπε, ἀναφάνηκε ὁλοκάθαρα. Μιὰ εἰκόνα ποὺ κάποτε, ἕνα χρυσωμένο, διάφανο δειλινό, παιδί ἀκόμα τοῦ εἶχαν δεῖξει — γιατί; ἴσως γιὰ παραιδεματοποιεῖς ὅπως οἱ ἀρχαῖοι τοὺς Σπαρτιάτες εἰλωτες, στὴ θύμησιν ἐντυπώσκει, καὶ ποὺ κάποτε τὴν ξανάβλεπε, ἀλλοιώτικη πάντα, γιατί ἀλλοιώτικη εἶναι πάντα τῆς στιγμῆς ἡ συναισθησις. ποτὲ μὲ τὴν ἴδια, σὰ σήμερα, ἔντασι...

Εἴταν σ' ἕνα λόφο ἀπόκρημνο, ὅλο βράχο, τῆς Ἀπομόνωσης καὶ τῆς Φρίκης τὸ Κάστρο. Σκαλιὰ ἀναριθμητὰ μέσα στὸ βράχο καὶ μέσα ἐκεῖ ὁδηγοῦσαν, πέρα ἀπὸ τὴν Πολιτεία, ψηλά, ὅμως τόσο στενὰ μέσα στὴν πέτρα ἀνοιγμένα, τὴ βαριά πέτρα ποὺ πίεζε, καὶ τόσο πατημένα, ραγισμένα ἀπὸ ἐπίμονα βήματα βασιανισμένα ὥστε ὁ κοπιαστικὸς ἀνήφορος ἔμοιαζε μὲ ὀδυνηρὴν καθοδὸν σὲ κάποιο βάρυδρο ὅπου Μυστήρια ἀπεδύλυνται κ' ἀπὸ τοὺς δημιουργοὺς τοὺς θὰ συντελοῦνταν. Τὴν ἐντύπωση δυνάμων ἀκόμα τραγικὰ ἡ ἀντίθεσις μὲ τὸ δειλινό, πλούσιο ἀπὸ ἥλιο καὶ φαντασμαγορικὰ ἀνοιξιὰτικες ἀπόχρωσες. Καὶ στὴν κορφὴ, σὰν ἐπισφράγιση τῆς διαίσθησις ἀνοίγεται ἕνα πηγάδι μεγάλο, πλυτὺ, ἀβεβαστωμένο, κάτασπρο κάποτε — θάταν πολὺς καιρὸς — ὅπου σωρεύονταν ὄντα ζωντανά. Μὲ παράδοξη ὑποβλητικότη ὅλης τῆς ἀγωνίας ξυπνοῦσε ἡ θύμησις τὴν εἰκόνα· τότε εἶχε ἀνεβεῖ, ἀδιάφορα, παίζοντας, σὰ σ' ἕνα συνειδητὸν παιδιὰτικο περίπατο καὶ μὲ παιδιὰτικα μεγαλωμένα μάτια εἶχε σκύψει ἀπάνω — στὰ θηρία. Ρηγμένα φαίνονταν τὰ ἕνα ἀπάνω ἀπὸ τὸ ἄλλο μὲ κάθε κίνησίν τους σχεδὸν ἐμποδισμένη ἀπὸ τὸ πλῆθος, ἀναγκασμένη ἕνα γλίστρημα νάσαι μόνον ἀνάμεσα σὲ ἄλλες τέτοιες κινήσεις καὶ στὴν ἀκαθαρσία ποὺ τὴν ἐντύπωση τῆς συσσωρεύσεως ὅλης τῆς βρώμας τοῦ κόσμου εἶχε δώσει στὴν παιδικὴν του ἀντίληψιν. Τί περίεργα θηρία! Θέλησε νὰ διασκεδάσει μὲ τοὺς ἐλιγμούς τους μὰ δὲ μπόρεσε. Τί νᾶσανε ἀλήθεια; Ἡ μορφὴ τους ἔξω ἀπὸ

τὴν ἔκφραση ἔμοιαζε μ' ἀνθρώπινη. Ἀνθρώποι θὰ ἦσαν διαφορετικοὶ μονάχα, γιατί μιλοῦσαν καὶ γελοῦσαν μάλιστα ὑψώνοντας τὴ χτηνώδη τους μορφὴ στὸν ἥλιο ποὺ ὅλο καλωσύνη, μόνο καλωσύνη καὶ ἀπερριάντο δίχως φραγμὸ καὶ κάτω θὰ τὸν βλέπανε, σ' ὅλους ποὺ μὲ περιέριε, οἶκτο καὶ περιφρόνηση τοὺς κνττάζαν, στοὺς ἑλευτέρους! Γελοῦσαν μ' ὅλο τὸ φθόνο καὶ τὴν ἀγρότη τους καὶ μ' ἀνατριχίασμα ἀναθυμῆθηκε μὲ ποῖο τρόπο εἶχε τότε σφίξει τὸ χέρι ποὺ στοργικὰ τὸν κρατοῦσε, μὲ ποῖο ἐπαναστατικὸ φόβο ὅλης τῆς ἀγνότης τὸν ἐναντία τῆς τέτοιας κακίας. Καὶ μιὰ φωνή, πολὺ γλυκιά φωνή, τοῦ εἶχε ψιθυρίσει: «Μὴ φοβάσαι. Εἶναι κλεισμένοι, φρουρημένοι, ἀκίνητοι». Ἀκίνητοι. Ὅταν τὸ ἐνοίωσε μὲ πεποίθηση, ἡ παιδικὴ του συμπάθεια ἄρχισε καὶ κάποια λύπη νὰ αἰσθάνεται: «Εἶναι πολὺ κακοὶ ἀνθρώποι-ἔχουν ληστὲς καὶ σκοτώσει, εἶναι σωστὸ νὰ τιμωροῦνται. Δὲ βλέπεις πόσο κακὸ εἶναι τὸ πρόσωπό τους;»

Καὶ τὸ χέρι πὺλ τρυφερά ἀκόμη τὸ δικό του εἶχε σφίξει, ἴσως καὶ μὲ κάποια περηφάνεια γιὰ τὸ καλὸ, ὁμορφὸ ἀγόρι ποὺ κρατοῦσε... Φονιάδες βλαβεροὶ καὶ ἐπικίνδυνοι γιὰ τὴν κοινωνία ποὺ τοὺς ἔτρεφε, εἶτανε δίκια τῆς κοινωνίας ἡ καταδίκη. Φονιάδες μὲ χτηνώδη πρόσωπα καὶ χτηνώδη ψυχὴ, ὑποάνθρωποι, ἀνάξιοι. Μ' ἀποστροφή μίσησε τὴν εἰκόνα...

Ὅμως γιατί, γιατί ἐπίμονα σὰ μοχθηρὸ σαρκασμὸ νὰ ἔκρινε στὸ ἀδιάκοπο τραγοῦδι τῆς βροχῆς ποὺ τοῦ χτυποῦσε στὸ μέτωπο; Προσπάθησε τὸν ἑφιάλτη νὰ διώξει ἀλλὰ πὺλ βαριά λύγισε πάλι καθὼς στί: τόσες πικρίες ποὺ εἶχαν ἀνασηκωθεί καὶ ἐσώτερα καὶ ἐξωτερικά τὸν ἐσφιγγαν, καὶ ἀνυπόφορα στεγνὸ, ἕνα λυγμὸ ποὺ δὲν θὰ τὸν ἐκλαίε, φέρνοντας στὸ στόμα του καὶ ἡ ἀναπνοή του σφύριζε, μιὰ ξεχώρισε καὶ τὸν σίμωσε κνττάζοντας τὸν κατὰματα μέσα στὰ μιάτια του ποὺ τοῦ πονοῦσαν ἀπὸ τὴν μακριὰ ἐσωτερικὴ προσήλωση σὲ φαντάσματα ἀνωφέλευτα... Γιατί ξεχώρισε Αὐτὴ μέσα στὶς τόσες ἄλλες; Δὲν ἤξερε... Μὰ οὔτε καὶ συλλογίστηκε ν' ἀπορήσει... Ἴσως γιατί εἶσαν ὅλες αἱ ἀποψινὲς ἀνάμνησες χωρὶς διαφορὰ, ὅμοια κοινὲς ὅλες, κοινὲς στιγμὲς ὅπως ὑπάρχουνε μῦθες σὲ κάθε ζωὴ δίχως ἄλλη ἀπὸ τὴν ἴδια τους ὑπαρξὴ σημαντικότη, τιποτένιες ὅλες. Πότε τὴν εἶχε ἴσσει Αὐτὴ; Δὲ σκέφτηκε οὔτε νὰ τὸ θυμῆται... Μπορεῖ χτές... μπορεῖ καὶ νᾶναι χρόνια... Μπορεῖ καὶ χθές, καὶ χρόνια τώρα, καὶ πολλὰς ἄλλες φορές...

Μέσα στὴν πολύβουη κίνηση τῶν κεντρικῶν δρόμων τῆς Πολιτείας τρομαχτικὰ ζωντανὰ ξαναεἶδε τὸν ἑαυτό του νὰ περπατεῖ ἀδιάφορα, σιγά, σὲ μιὰ ὥρα νωχέλειας, ἐπιζητώντας τὴ Μοναξιά ἀνάμεσα στὸν ὄχλο, σκέψεις καὶ φανταστικὲς παραλλαγές στὸ μυστικὸ τοῦ κάθε διαβάτη. Καὶ ἔξαφνα μπροστά του εἶχε παρατηρήσει ἕναν Ἀγνώστο, ἕναν ἄντρα χωρὶς τίποτε ξεχωριστό, μὲ τίποτε ἰδιαίτερο στὸ ἀνάστημά του ἢ στὴ φυσιογνωμία του, μὲ τίποτε οὔτε σὰν ἐκνευριστικὸ σ' αὐτὴ τὴν κοινοτυπία του, μὲ ἕνα σταχτὶ συνειδησιμὸ ροῦχο, μὲ παπούτσια μαύρα μόνο, λίγο ὑπερβολικὰ πλατιά. Τὰ πρόσξε ἀμέσως καὶ τὸν πείραξαν, μιὰ ρητίδα στὸ πετσί τους τὸν πλήγωσε σὰν προσβολή. (1) Ἀγνώστος πῆγαινε μὲ τὸ ἴδιο ἀργὸ βῆμα στὴν ἴδια μαζί του διεύθυνση, καὶ μὲ ὅλη τὴ Νύκση τοῦ ἡλίου τῆς ὑπὸνοιᾶς του, ὅλη τὴ Νύκση ὅτι ὁ Ἀγνώστος οὔτε καὶ τὸν εἶχε ἀντιληφθεῖ, δεσποτικὰ πίστεψε πῶς ἐπίτηδες τὸν παραμόνευε, τὸν

περιγελοῦσε, θὰ τὸν ἐβλαφτε. Σχεδὸν ἄθελα τὸ δικό του βῆμα μὲ τὸ βῆμα Ἐκείνου πιστὰ ἐροῦθιμισε καὶ ἄρχισε Αὐτὸς νὰ τὸν παρακολουθεῖ. Χωρὶς νὰ τοῦ εἶναι δυνατό νὰ καταλάβει τὸ λόγο τοῦ τέτοιου τρικύμισμα μέσα του μιὰ ἀποστροφή τὸν ἐδιώχνε μακριὰ καὶ ὅμως ἕνα μῖσος τὸν κρατοῦσε ἀδιάσπαστα προσηλωμένο πίσω ἀπὸ τὸν ἄγνωστο μὲ τὰ πλατιά παπούτσια ποὺ κάθε τους χτύπος στὰ πεζοδρόμια ἀντηχοῦσε στὸ μέτωπό του ὁδυνηρὰ ὅπως τώρα ἡ βροχή. Ἐνα μῖσος ποὺ δυνάμωνε σὲ πόθο μανιασμένο Ἐκδίκησης—γιατί ἐκδίκησης;—ἀγριότερο ὅσο εἶξερε τὸν Ἀγνώστο ἀδιάφορο, ὅσο εἶξερε ὅτι τότε φύλαγε ὅλο; ὁ ὄχλος, ἀνιωθὸς τώρα ποὺ ὁ κίνυνος κρύβεται σὲ μιὰ ἰδέα μόνο, ὅτι ὁ ἴδιος ἀνήμπορος θὰ εἶτανε γιὰ τὸ ἀντάρτικο κίνημα ποὺ πέρα ἀπὸ τὴ συνείδησή του ἔξαλλα ποθοῦσε. Καὶ μιὰ εἰρή ψιθύρισε τὰ χεῖλιά του, ἐνῶ εἶχε χρόνια νὰ προσευχηθεῖ, ἐκέτεψε μ' ὅλο του τὸ εἶναι Κάποιον, κάποια μυστικὴ δύναμη ἀπότομα νὰ πεθάνει ὁ Ἀγνώστος, ποὺ δὲν τὸν εἶξερε, ποὺ δὲν μπορούσε νὰ ὑλλάξει τὴν αἰτία τῆς ἔχθρας ἐναντίά του, ποὺ δὲ θὰ τὸν σιναντοῦσε πιά ποτέ, ὁ Ἀγνώστος μὲ τὴ ρητίδα στὰ ὑπερβολικὰ πλατιά παπούτσια του, προσεινχθήθηκε στὸ Συμπαντο νὰ τὸν σκοτώσει Ἐνα κῆμα ἀνθρώπων ἔξαφνα τοὺς εἶχε χωρίσει καὶ γρήγορα εἶχε σβυστεῖ ὁλότελα ἡ παθητικὴ του αἰματομένη ἐπιθυμία.

Εἶχε σβυστεῖ, ὅμως ἀπόψε ἀναστημένες ἀπὸ τὴ βροχὴ ξυπνοῦσαν μέσ' ἀπὸ τ' ἄβαθα τοῦ Ἐγὼ του ἀναρίθμητες οἱ τέτοιες θύμησης. Ἀπὸ τὸ Ἐγὼ του τὸ τίμιο καὶ καλὸ ὅπως ὅταν εἶταν παιδί, τὸ Ἀγνό. Ὅλοι τὸν ἐχτιμοῦσαν καὶ τὸν σέβονταν καὶ τὸν θάμαζαν γιὰ τὸ εὐγενικὸ του πρόσωπο... δίκαια τὸ εἶξερε. Κι ὅμως ἔγερνε ὁλοένα πὺλ βαριά κάτω ἀπὸ τὸ βάρος κρημάτων ποὺ ποτέ δὲν εἶχε πράξει. Νὰ εἶσανε κρημάτων ἀλήθεια ἀπὸ καὶ ἀνθρώπινη διάνοξη καποτε ἐντατικὰ τὰ ἐπιθυμῶ, ἀφοῦ ἡ ἀνημπορία μῖς κίνησης μονάχα τὰ ἐμποδίζει... Κληρονομικὰ ἄγρια ἐνστικτα σβυσμένα, λένε οἱ Σοφοί... Ἴσως καὶ ἐκφυλισμένα. Τὰ ἐμποδίζει καὶ μιὰ Ἐλλειψη Ὁριζῆς καὶ Νιότης, Ἐλλειψίαια στὴν ἐσωτερικότη τῆς Ἰδέας... Τρελλὰ παραλογίζεται, τὸ ἐνωθεῖ τὸ πρῶτ' πῶς θὰ περιγελοῦσε καὶ θὰ περιφρονοῦσε τὰ νικητικὰ παραληρηματὰ μῖς ὑπερδιεγεγερμένης διάθεσης καὶ ὅμως ἐπίμονα τυραννικὰ ρωτοῦσε: «Ποῦ νᾶναι, ποῦ νᾶναι ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ Ἐγὼ του καὶ τῶν Φονιάδων ποὺ μὲ θηρία μοιάζουν; Ἴσως ἡ διαφορὰ τοῦ ὀλεθρου στὴν κοινωνία, στὴν κοινωνία ποὺ ποιὸς ξέρε μὲ ποῖα ἀπόκρυφη Ἀδικία σὰν ἀδυσώπητη Ἀνάγκη στὸν ὀλεθρὸ τῆς τοῦς σπρώχνει, ἴσως μόνο ἡ διαφορὰ αὐτῆς τῆς ἐσωτερικῆς Ἐκφρασης ποὺ τὸν Πολιτισμὸ φανερώνει;»

Παραμιλοῦσε. Τὸ κουρασμένο καὶ πληγωμένο του μέτωπο εἶτανε ἀδύναμο γιὰ ὅποιον συλλογισμὸ μὲ σειρὰ, συνδυασμὸ τῶν ἀπειρων εἰκόνων, συμπέρασμα καὶ ἀπάντηση στὸν ἑαυτό του καὶ γιὰ ὅρα, ὡς ποὺ νικημένο τὸν γαλήνησε ὁ ὕπνος, τὸν περικύκλωσαν αἰώνια ἐρωτηματικὰ καὶ ἀναπάντητες ἀγωνίες, δαιμονισμένες ζωτικὲς ἀνάμνησες ἀσυμπλήρωτες, συντροφεμένες ἀπὸ τὸν ἐσώρηχο σπαραγμένο ἀντίλαλο τοῦ νερένιου σκοποῦ, τῆς μονότονης βροχῆς ποὺ τὴν αἰσθανότανε σφιχτὰ ὁλόγυρα, ἀπέραντα, σὰ σταχτὰ σίδερα μῖς πολὺ στενῆς φυλακῆς.